

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 484

van **BART DOCHY**

datum: 13 april 2016

aan **LIESBETH HOMANS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, WONEN, GELIJKE KANSEN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Reorganisatie kerkfabrieken - Gevolgen voor lokale besturen

In Vlaanderen zijn er heel wat kerkfabrieken. Vandaag worden ingevolge de ontkerkelijking verschillende werkingsgebieden van kerkfabrieken (parochies) herschreven. Voor de katholieke eredienst betekent dit samensmelting tot federaties, al dan niet gepaard gaande met fusies of territoriale herschikkingen van de kerkfabrieken zelf.

Het aantal bedienaars van de eredienst neemt in de katholieke kerk sterk af. Sommige bedienaars zijn moderator in meer dan één federatie. Ze werken met andere woorden territoriaal over meer dan één gemeente.

1. Hoeveel erkende kerkfabrieken zijn er in Vlaanderen van de verschillende erediensten?
2. Hoeveel van die kerkfabrieken hebben een gemeentegrensoverschrijdend werkingsgebied? Met andere woorden van hoeveel 'kerkfabrieken' behoort het territorium tot het grondgebied van meer dan één gemeente.
3. Wat gebeurt met het actief en passief van een kerkfabriek die opgaat in een groter geheel? Of wanneer een kerkfabriek ophoudt te bestaan en het werkgebied wordt opgesplitst tussen twee andere kerkfabrieken. Aan wie komt in dit geval het patrimonium van de kerkfabriek toe? Wat is in een dergelijke situatie de eventuele verdeling tussen verschillende kerkfabrieken en wat zijn de eventuele gevolgen voor de financiering vanuit de gemeenten?

Als voorbeeld geef ik een kerkfabriek die over twee gemeenten werkt. Elke gemeente betaalt sinds jaar en dag een bepaald percentage in de kerkfabriek. Er wordt beslist om de kerkfabriek stop te zetten. Het deel dat behoort tot de gemeente waar de kerk niet staat, wordt toegevoegd aan een bestaande kerkfabriek op die gemeente. Het gedeelte waar de kerk wel staat, wordt toegevoegd aan een andere kerkfabriek in deze gemeente. De kerk wordt ontwijd.

Aan wie komt het onroerend goed toe waar beide gemeenten gedurende jaar en dag voor betaald hebben? Aan wie komen eventuele onroerende goederen toe die in de tijd werden geschonken aan de kerkfabriek?

4. Wat gebeurt in voormeld geval met de bijdrage van elke gemeente? Is er voorzien in een versleuteling voor het jaar waarin de kerkfabriek wordt stopgezet (vooral effect op eventuele aflossing leningen)?

5. De bedienaars van de eredienst worden gehuisvest door de gemeente.

Wat gebeurt er wanneer een bedienaar werkt over verschillende gemeenten? Is er in een kostendeling voorzien tussen de gemeenten? Wie bepaalt waar de bedienaar gaat wonen?

LIESBETH HOMANS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, INBURGERING, WONEN, GELIJKE KANSSEN EN ARMOEDEBESTRIJDING

ANTWOORD

op vraag nr. 484 van 13 april 2016

van **BART DOCHY**

1. In Vlaanderen zijn er 1.841 eredienstbesturen waarvan 1.733 rooms-katholiek, 47 protestants, 28 islamitisch, 15 orthodox, 7 anglicaans, 6 israëlitisch en 5 kathedraal.
2. Van deze eredienstbesturen hebben er 148 een werkingsbied dat tot minstens twee gemeenten behoort.
3. Het Eredienstendecreet bepaalt wat er gebeurt met de activa en passiva van de kerkfabrieken die worden samengevoegd. Artikelen 4/7 tot en met 4/10 regelen de verschillende aspecten daarvan. Een wijziging aan de gebiedsomschrijving van de kerkfabrieken volgt uit de erkenning van een aanpassing van de parochiegrenzen door de bisschoppelijke overheid (althans wat de rooms-katholieke eredienst betreft, voor de andere erediensten geldt hetzelfde, maar is de terminologie niet helemaal identiek). De situatie waarbij een kerkfabriek wordt 'verdeeld' tussen twee andere kerkfabrieken moet worden beschouwd als een samenvoeging van bestaande kerkfabrieken, gevolgd door een aanpassing van de gebiedsomschrijving. Het volledige patrimonium van de op te heffen kerkfabriek volgt daarbij het gedeelte van de gebiedsomschrijving waar de kerk staat. Er gebeurt geen verrekening met de andere betrokken gemeente. Die andere gemeente heeft weliswaar in het verleden bijgedragen aan de investeringen aan het kerkgebouw in kwestie, maar zal dat in de toekomst niet meer doen. Vanuit die optiek is het logisch dat enkel de kerkfabriek die nog zal instaan voor de financiering van het onderhoud van de kerk, de daartoe bestemde middelen krijgt (en dat die middelen, in tweede orde, enkel ten goede komen aan de gemeente die nog verplichtingen behoudt ten opzichte van die kerkfabriek). Of het kerkgebouw in kwestie wordt ontwijd, is daarbij niet van belang. Een wijziging in de indeling van de parochies hoeft niet noodzakelijk meteen te leiden tot een desacralisatie van een van de betrokken kerkgebouwen. Bovendien betekent de ontwijding van een kerkgebouw niet dat de bijbehorende kosten meteen verdwijnen. Een ontwijding zonder dat er een nieuwe bestemming is voor het gebouw is geen oplossing voor de kostprijs van een kerk, of die kerk nu eigendom is van de kerkfabriek of van de gemeente. In beide gevallen zal enkel een nieuwe bestemming een echte oplossing kunnen bieden, en zal de eigenaar van het gebouw de kosten van het onderhoud op zich moeten blijven nemen tot een passende herbestemming gevonden wordt. Daar komen bovendien ook nog eens de kosten bovenop die de voorbereiding van een herbestemming meestal met zich meebrengt.
4. In de geschetste situatie vervalt de exploitatietoelage en de bijdrage in de investeringen voor de gemeente waar de kerk zich niet bevindt. Dat geldt vanaf de datum van de erkenning van de wijziging. Daarom verdient het de aanbeveling om die datum te laten samenvallen met de start van een nieuw boekjaar. Ik heb geen weet van problemen die zich op dit punt al zouden hebben voorgedaan.
5. Het Eredienstendecreet bepaalt dat de bedienaar van de eredienst enkel recht heeft op een woonst of woonstvergoeding van de gemeente waar hij echt woont. De andere gemeenten zijn niet verplicht om daaraan bij te dragen. Voor de parochies waar er geen bedienaar van de eredienst woont, zijn de gemeenten wel verplicht om een lokaal ter beschikking te stellen of een secretariaatsvergoeding te betalen aan de

kerkfabriek. Dat wordt allemaal geregeld in artikel 52/1, §1, derde en vierde lid van het Eredienstendecreet. Artikel 2 van het vierde protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden bepaalt dat iedereen vrij is om zijn verblijfplaats te kiezen. Dat geldt ook voor een bedienaar van de eredienst. Een bedienaar komt echter enkel in aanmerking voor een gratis woonst of een woonstvergoeding als hij ook echt woont in de parochie waar hij belast is met de eredienst van die parochie. Kiest hij ervoor elders te wonen, dan verliest hij dat recht.